

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br. 01-011/25-20674/2

Podgorica, 24.06.2025. godine

Za: MINISTARSTVO JAVNIH RADOVA, Arsenija Boljevića 2a, City Mall/III sprat, Podgorica

- Majda Adžović, ministarka javnih radova -

Veza: Akt Ministarstva javnih radova od 23.06.2025. godine, koji se odnosi na zahtjev za mišljenje na Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske

Predmet: Odgovor na akt Ministarstva javnih radova od 23.06.2025. godine, koji se odnosi na zahtjev za mišljenje na Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske

Poštovana g-đo Adžović,

Povodom Vašeg zahtjeva za mišljenje na Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske, Ministarstvo finansija daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni materijal utvrđeno je da se predmetnim Sporazumom o saradnji formalizuje bilateralna saradnje sa Francuskom u oblasti infrastrukture, energetike, zdravstva i digitalne transformacije. Istim se predviđa realizacija strateških projekata kroz korišćenje međunarodnih finansijskih instrumenata (FASEP, AFD, budžetski zajmovi itd.).

Na tekst Predloga osnove i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Shodno dostavljenom materijalu i Izvještaju o analizi uticaja propisa, za implementaciju dostavljenog Sporazuma o saradnji nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva u budžetu Crne Gore, obzirom na to da će u dijelu finansijske podrške biti zaključeni posebni ugovori.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na *Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske*. Napominjemo, sve aktivnosti na implementaciji Sporazuma moraju biti usklađene sa crnogorskom zakonskom regulativom i sa sredstvima koja su planirana godišnjim zakonom o budžetu Crne Gore za predmetne namjene.

Takođe, Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19, 011/23) član 13 stav 1 tačka 2 predviđeno je izuzeće od primjene Zakona za nabavke roba, usluga ili radova koje se sprovode u skladu sa procedurama utvrđenim na drugačiji način od procedura javnih nabavki, na osnovu pravnih instrumenata kojim se uspostavljaju međunarodne pravne obaveze, kao što su međunarodni sporazumi između Crne Gore i jedne ili više država članica Evropske unije ili trećih država, za nabavke koje će ugovorne strane zajednički realizovati ili koristiti. Ministarstvo finansija napominje da se u daljim proceduralnim radnjama vodi računa o st. 3, 4 i 5 člana 13 ovog Zakona.

U dijelu koji se tiče poreza, ukazujemo da je u članu 14 stav 1 Predloga osnove, neophodno brisati drugu rečenicu ovog stava. Takođe, smatramo da nakon stava 1 treba dodati novi stav, koji glasi:

„Ukoliko postoji obaveza plaćanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, ista pada na teret crnogorskog kupca.“

S poštovanjem,

MINISTAR

Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO JAVNIH RADOVA
NAZIV PROPISA	NACRT SPORAZUMA O REALIZACIJI PRIORITETNIH PROJEKATA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Koje problem treba da riješi predloženi akt?

Predloženi akt ima za cilj da riješi sistemske prepreke u planiranju i realizaciji velikih javnih projekata. Konkretno, akt treba da: omogući uspostavljanje održivih međunarodnih partnerskih aranžmana, pojača kapacitete domaćih institucija za strateško planiranje i implementaciju, pojednostavi pristup međunarodnim finansijskim instrumentima i fondovima, ubrza realizaciju infrastrukturnih, energetskih i digitalnih projekata od javnog značaja, kao i da osigura efikasnije upravljanje resursima i projektima kroz jasnije regulatorne mehanizme.

Koji su uzroci problema?

Uzroci problema koji ograničavaju realizaciju velikih javnih projekata u Crnoj Gori su višeslojni i duboko ukorijenjeni u postojeće institucionalne i regulatorne okvire.

Prvi ključni izazov predstavlja nedostatak međunarodnih partnerskih aranžmana, koji su od suštinskog značaja za finansiranje, stručno vođenje i dugoročnu održivost velikih infrastrukturnih i razvojnih poduhvata. Bez snažnog partnerstva sa međunarodnim organizacijama i investitorima, domaći kapaciteti ostaju izolovani i nedovoljno osnaženi.

Drugi uzrok odnosi se na ograničene kapacitete domaćih institucija za strateško planiranje i implementaciju. Nedostatak stručnog kadra, slabija meduresorska koordinacija i nedovoljna upotreba savremenih metodologija projektovanja i upravljanja projektima ozbiljno ograničavaju efikasnost sprovođenja javnih politika.

Treći uzrok je ograničen pristup međunarodnim finansijskim instrumentima, uslovljen komplikovanim procedurama, nedostatkom institucionalne spremnosti i nepovoljnim regulatornim okruženjem. To dodatno smanjuje mogućnosti države da obezbijedi neophodna

sredstva za realizaciju infrastrukturnih i razvojnih ciljeva.

Koje su posljedice problema?

Problemi koji proističu iz navedenih uzroka imaju direktne i široko rasprostranjene negativne posljedice na funkcionisanje države, kvalitet života građana i ukupni društveno-ekonomski razvoj.

Najdirektnija posljedica je spora i nedovoljna izgradnja ključne javne infrastrukture, uključujući saobraćaj, energetiku, obrazovne i zdravstvene ustanove. Ovo ozbiljno ograničava mobilnost, pristup uslugama i regionalni razvoj.

Takođe, dolazi do usporene digitalne i energetske transformacije, što Crnu Goru udaljava od evropskih i globalnih trendova u pogledu zelene tranzicije, digitalizacije javne uprave i razvoja pametnih gradova.

Treća značajna posljedica jeste neefikasnost zdravstvene zaštite i javne uprave, pri čemu građani ostaju uskraćeni za kvalitetne, brze i dostupne javne servise, što dodatno umanjuje povjerenje u institucije i usporava reformске procese.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Problemi u realizaciji velikih javnih projekata negativno utiču na više društvenih i institucionalnih aktera, pri čemu se šteta ogleda u različitim oblicima i intenzitetima:

Građani su najdirektnije pogođeni jer ostaju uskraćeni za kvalitetne i dostupne javne servise. Ograničen pristup zdravstvenim ustanovama, neadekvatna saobraćajna i komunalna infrastruktura, kao i nedovoljno razvijeni digitalni servisi smanjuju kvalitet života i povećavaju regionalne razlike. Institucije javne uprave suočavaju se sa nemogućnošću da samostalno realizuju kompleksne projekte bez međunarodnih partnerstava, stručne pomoći i dodatnih izvora finansiranja. Ova situacija dovodi do administrativne stagnacije i smanjenja institucionalne efikasnosti. Privredni sektor trpi zbog lošeg investicionog ambijenta, uslovljenog nedostatkom osnovne infrastrukture i niskim stepenom digitalizacije. Poslovne aktivnosti su otežane, a strane i domaće investicije se usporavaju, što direktno utiče na ekonomski rast i zapošljavanje.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Ukoliko ne dode do izmjena važećih propisa i unapređenja institucionalnog okvira, stanje bi se dodatno pogoršavalo u više ključnih oblasti:

Realizacija nacionalnih strateških ciljeva bila bi ozbiljno ograničena, jer bi nedostatak regulatorne podrške i kapaciteta onemogućio sprovođenje prioritarnih infrastrukturnih i razvojnih inicijativa.

Napredak u procesu evropskih integracija bio bi usporen, naročito u poglavljima koja se odnose na infrastrukturu, energetiku, digitalnu tranziciju i zaštitu životne sredine – što bi dodatno

udaljilo zemlju od standarda EU.

Izgubile bi se brojne prilike za međunarodnu tehničku i finansijsku podršku, uključujući bespovratna sredstva, povoljne kredite i ekspertizu, čime bi država ostala izvan ključnih razvojnih tokova i globalnih fondova.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Formalizovanje bilateralne saradnje sa Francuskom u oblasti infrastrukture, energetike, zdravstva i digitalne transformacije, realizacija strateških projekata kroz korišćenje međunarodnih finansijskih instrumenata (FASEP, AFD, budžetski zajmovi itd.), jačanje domaće industrije, transfer znanja i tehnologije.

Usklađenost sa strategijama:

Usklađeno sa nacionalnim strategijama za: zdravstvenu reformu, energetska tranziciju, digitalnu agendu, evropske integracije i održivi razvoj.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Moguće opcije za rješenje problema:

Status quo: nastavak sa internim i ad hoc rješenjima bez međunarodnog okvira.

Neregulatorna opcija: privremeni tehnički sporazumi.

Regulatorna opcija (preferirana): zaključenje formalnog međuvladinog sporazuma.

Obrazloženje:

Formalni sporazum omogućava zakonski okvir, povoljne finansijske mehanizme, transparentnost i održivu saradnju sa razvijenom državom članicom EU.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Potpisivanje sporazuma između Francuske i Crne Gore omogućit će realizaciju značajnih infrastrukturnih i energetskih projekata, što doprinosi unapređenju ekonomske stabilnosti i kvalitetu života građana. Prioritetni projekti uključuju izgradnju Univerzitetskog kliničkog centra (UKC), modernizaciju elektroenergetske mreže, kao i projekte iz oblasti digitalne transformacije, što će omogućiti brži i efikasniji razvoj različitih sektora.

Predloženi nacrt Sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske neće izazvati bilo kakva administrativna opterećenja i biznis barijere.

Donošenje propisa ima značajan potencijal da doprinese dugoročnom razvoju Crne Gore, jer se fokusira na oblasti ključne za održivi razvoj, infrastrukturu, energetiku i digitalnu transformaciju bez administrativnih opterećenja i biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

U dijelu finansijske podrške biće zaključeni posebni ugovori, te ovim Sporazumom se ne zahtijevaju sredstva iz budžeta Crne Gore.

Napominjemo da je u samom Sporazumu precizirano da Crna Gora može izabrati i druge oblike finansiranja prioritetnih projekata, zavisno od finansijskih uslova i budžetskih kapaciteta.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih

strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Konsultacije su održane sa predstavnicima Ambasade Francuske u Crnoj Gori, kao i sa predstavnicima Ministarstva zdravlja, Ministarstva finansija i Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine. Tokom razgovora, razmijenjeni su ključni stavovi i identifikovani prioriteti u oblasti saradnje, sa ciljem unapređenja zajedničkih inicijativa i daljeg razvoja sektora od javnog interesa.

7. Monitoring i evaluacija

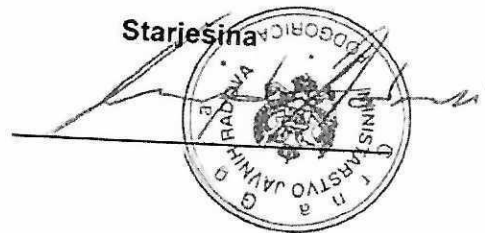
- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Potencijalne prepreke za implementaciju propisa uključuju nedostatak resursa, otpor zainteresovanih strana, te tehničku ili infrastrukturnu neadekvatnost. Takođe, politička volja i koordinacija između institucija mogu biti ključni faktori koji otežavaju primjenu propisa. Plan za prevazilaženje prepreka definisan će biti Sporazumom. Za sprovođenje monitoringa i evaluacije biće zadužena resorna Ministarstva (Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javnih radova, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine).

Datum i mjesto

24.06.2025.godine

Starješina

Vlada Crne Gore

**PREDLOG OSNOVE
ZA VOĐENJE PREGOVORA I ZAKLJUČIVANJE
SPORAZUMA
IZMEĐU
VLADE FRANCUSKE REPUBLIKE
I
VLADE CRNE GORE
O REALIZACIJI PRIORITETNIH PROJEKATA
U CRNOJ GORI**

Podgorica, jun 2025. godine

I Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma

Osnov za zaključivanje sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske Republike o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori sadržan je u odredbama člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Crna Gora, na principima i pravilima međunarodnog prava, sarađuje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tač. 1 i 4 Ustava, kojima je, između ostalog, propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja odnosa sa Francuskom

Crna Gora i Francuska imaju prijateljske odnose, koji su uspostavljeni još za vrijeme Knjaževine Crne Gore (1879). Nakon obnove nezavisnosti, Francuska je priznala Crnu Goru 13. juna 2006. kada je obnovljeno i uspostavljanje diplomatskih odnosa. Pored snažnih istorijskih veza, Crna Gora i Francuska imaju odlične odnose koje karakteriše intenzivna bilateralna saradnja, koja će biti izdignuta na nivo strateškog partnerstva, NATO savezništvo i podrška Francuske evropskoj integraciji Crne Gore. Francuska, od samog početka reformskih i integracionih procesa, pruža kontinuiranu i snažnu podršku Crnoj Gori na putu ka EU. Tokom 2024. je ostvarena najdinamičnija bilateralna saradnja još od uspostavljanja diplomatskih odnosa, uz izuzetan intenzitet i na nivou političkog dijaloga.

III Razlozi za zaključivanje međunarodnog ugovora

Vlada Crne Gore i Vlada Francuske Republike zaključivanjem ovog ugovora bi ojačale prijateljske odnose i unaprijedile stratešku saradnju, naročito u oblasti ekonomskog razvoja i trgovine. Cilj je podržati razvoj Crne Gore kroz infrastrukturne i energetske projekte, digitalizaciju i jačanje kadrovskih kapaciteta, uz poštovanje ekoloških, socijalnih i antikorupcijskih standarda.

Ugovor predviđa razmjenu informacija, zajedničku identifikaciju prioritetnih projekata i pronalaženje finansijskih izvora za njihovu realizaciju, uključujući podršku Francuske kroz različite finansijske instrumente kao što su grantovi, zajmovi i garancije.

Posebno se ističe saradnja na važnim projektima poput izgradnje novog Univerzitetskog kliničkog centra u Podgorici, modernizacije elektroenergetske mreže, razvoja obnovljivih izvora energije, digitalne transformacije i izgradnje saobraćajne infrastrukture.

Sporazum takođe definiše uslove i procedure za realizaciju projekata, uključujući antikoruptivne mjere i poštovanje međunarodnih standarda za održivi razvoj. Time se stvara okvir za efikasnu, transparentnu i obostrano korisnu saradnju između dvije države.

IV Osnovna pitanja o kojima će se voditi pregovori, odnosno bitni elementi koje ugovor treba da sadrži

Prvi element ugovora odnosi se na predmet saradnje, a to je identifikovanje i realizacija strateških prioritetnih infrastrukturnih i energetske projekata. Ova saradnja treba da doprinese održivom razvoju crnogorske industrije, transferu tehnologije i unapređenju stručnih kadrovskih kapaciteta.

Prvi dio Sporazuma fokusiran je na jasno definisanje oblasti u kojima će se ostvarivati saradnja, kao što su projektovanje i izgradnja novog univerzitetskog kliničkog centra u Podgorici, drugi projekti iz oblasti zdravstva, razvoj i modernizacija elektroenergetske mreže s naglaskom na obnovljive izvore energije, digitalna transformacija, izgradnja saobraćajne infrastrukture, kao i projektovanje i izgradnja Administrativnog grada. Takođe, sporazum treba da predvidi i fleksibilnost za dodatne oblike saradnje koje mogu predložiti ugovorne strane, kao i druge projekte oko kojih se strane potpisnice usaglasile.

Drugi dio Sporazuma čini finansijski aspekt saradnje kao jedan od najvažnijih elemenata Sporazuma. Sporazum detaljno reguliše izvore finansiranja, kao što su grantovi, zajmovi, garancije i tehnička pomoć, koje Vlada Francuske Republike i njene institucije, poput francuske Agencije za razvoj (AFD) i AFD Grupe, mogu obezbijediti za realizaciju projekata. Sporazumom su jasno definisani uslovi mobilizacije sredstava, uključujući potpisivanje posebnih ugovora, protokola i memoranduma o razumijevanju, kao i procedure za korišćenje finansijskih instrumenata.

Posebna pažnja u Sporazumu posvećena je propisivanju uslova za zaključenje komercijalnih ugovora, koji regulišu detalje izvoza, nabavke, izvođenja radova i isporuke usluga. Ovi ugovori moraju biti usklađeni sa relevantnim zakonodavstvom i podložni prethodnom odobrenju od strane obje strane, kako bi se osigurala transparentnost i efikasnost realizacije projekata.

Takođe, Sporazum obuhvata odredbe o borbi protiv korupcije, koje jasno zabranjuju nepravedne koristi i propisuju sankcije u slučaju kršenja ovih obaveza.

Poseban dio Sporazuma su i odredbe koje regulišu poreska pitanja, kao i uslove za plaćanje i valutni režim, koji je u ovom slučaju definisan u eurima, čime se obezbjeđuje jasnost i sigurnost finansijskih transakcija.

Na kraju, Sporazumom su stvoreni preduslovi za vršenje redovnih procjena i nadzor nad realizacijom projekata, pri čemu Francuska i Crna Gora mogu angažovati nezavisne stručnjake, čime se osigurava efikasnost i odgovornost u sprovođenju zajedničkih aktivnosti.

V Procjena potrebnih finansijskih sredstava za izvršavanje ugovora

Za izvršavanje Sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske Republike nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.

VI Potreba usaglašavanja propisa

Zaključenje navedenog međunarodnog sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Vlade Francuske Republike ne zahtijeva izmjenu važećih ili donošenje novih propisa.

VII Predlog sastava delegacije

Sporazum će biti usaglašen u diplomatskoj korespondenciji, kao i u direktnoj komunikaciji između predstavnika resornih ministarstava.

Prilog: Predlog Sporazuma

**MEĐUVLADIN SPORAZUM
IZMEĐU
VLADE FRANCUSKE REPUBLIKE
I
VLADE CRNE GORE
O REALIZACIJI PRIORITETNIH PROJEKATA
U CRNOJ GORI**

Vlada Francuske Republike i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: „Strane“),

Želeći da ojačaju veze prijateljstva i saradnje koje ih povezuju,
Želeći da razviju novi okvir za stratešku saradnju u cilju unapređenja trgovine i ekonomskog razvoja Crne Gore,

Podsjećajući na svoju posvećenost borbi protiv korupcije u u međunarodnim poslovnim transakcijama i poštovanju standarda definisanih Konvencijom Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) o suzbijanju podmićivanja stranih javnih zvaničnika u međunarodnim poslovnim transakcijama.

U skladu sa ekološkim i društvenim standardima i relevantnim međunarodnim normama, uključujući međunarodne konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO), Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama, biodiverzitetu i zaštiti životne sredine, kao i standardima Svjetske banke,

Djelujući na osnovu jednakosti i uzajamne koristi,

Dogovorile su se kako slijedi:

ČLAN 1 – PREDMET SPORAZUMA

Strane će pokrenuti aktivnosti saradnje u cilju identifikovanja strateških prioritetnih projekata za razvoj Crne Gore u oblastima kao što su značajni infrastrukturni i energetski projekti. Strane će razvijati ove strateške prioritete na način koji promoviše održivi razvoj domaće crnogorske industrije, olakšava transfer tehnologije i profesionalni razvoj kvalifikovane i nekvalifikovane radne snage.

U tu svrhu, Strane će razmjenjivati relevantne informacije o ovim projektima i identifikovati atraktivne izvore finansiranja za njihovu realizaciju, u skladu sa standardima održivog finansiranja, naročito sa Principima Ujedinjenih nacija za odgovorna ulaganja i Principima G20 za kvalitetna infrastrukturna ulaganja.

ČLAN 2 – PRIORITETNI OBLICI SARADNJE

Strane sarađuju na realizaciji određenih projekata ili dijelova projekata u Crnoj Gori, i to:

- Izrada projektne dokumentacije (uključujući idejno rješenje, glavni projekat i studiju izvodljivosti), gradnja i opremanje novog univerzitetskog kliničkog centra (UKC) u Podgorici;
- Ostali potencijalni zdravstveni projekti dogovoreni između Strana;
- Modernizacija elektroenergetske mreže - proizvodnja, prenos i distribucija, naročito kroz razvoj obnovljivih izvora energije kao što su hidroelektrane, solarna i vjetroenergija, kao i razvoj novih izvora poput energije iz biomase i skladištenja energije;
- Podrška digitalnoj transformaciji kroz unapređenje infrastrukture, posebno u oblasti vještačke inteligencije, jačanje digitalnih e-upravnih alata, uključujući sajber bezbjednost i otpornost;
- Projektovanje i izgradnja dionica autoputa A1 Bar - Boljare i/ili dionica autoputeva B1 - B6;
- Projektovanje i izgradnja Administrativnog grada (sjedište Vlade Crne Gore) i drugih javnih institucija na osnovu prostornog dokumenta - centralna poslovna zona.

Saradnja po ovom Sporazumu može obuhvatiti:

- razvoj i pripremu navedenih studija i projekata;
- nabavku i/ili kupovinu mašina, opreme i materijala i pružanje neophodnih usluga za izgradnju i održavanje projekata;
- druge oblike saradnje u oblasti prioriternih infrastrukturnih projekata, predložene od strane jedne od Strana.

Aktivnosti iz ovog Sporazuma biće realizovane kroz zaključivanje sporazuma, konvencija, programa ili projekata koje će pripremati nadležna tijela i institucije Strana, kao i privredna društva, koja će uspostavljati radne programe i procedure za mobilizaciju pomoći i rješavanje drugih pitanja od zajedničkog interesa, uz saglasnost nadležnih organa dvije države, u skladu sa zakonima Crne Gore.

Strane su saglasne da će francuske i crnogorske kompanije učestvovati u realizaciji gore navedenih projekata prema modalitetima koji će biti dogovoreni između Strana.

ČLAN 3 – FINANSIJSKA PODRŠKA

Vlada Francuske Republike potvrđuje interesovanje za podršku strateškim prioritetnim projektima u Crnoj Gori i razmatranje korišćenja svojih finansijskih instrumenata.

Francuska agencija za razvoj (AFD), koja uključuje AFD, Proparco i Expertise France, takođe je spremna da ponudi Vladi Crne Gore finansiranje projekata, uključujući tranzicije ka održivim razvojnim putanjama, u skladu sa Pariškim klimatskim sporazumom i EU konvergencijom.

Izvori finansiranja na francuskoj strani uključuju, ali nisu ograničeni na:

- Grantove iz Fonda za studije i pomoć privatnom sektoru (u daljem tekstu FASEP grantovi) koje koriste francuske kompanije za izradu studija izvodljivosti i pilot projekte za crnogorske javne institucije;

- Direktne zajmove iz Budžeta u formi držanih zajmova regulisanih pravilima OECD aranžmana o službeno podržanim izvoznim kreditima (u daljem tekstu OECD aranžmani)
- Finansiranje realizacije strateških prioritetnih projekata koje izvode francuske kompanije za potrebe javnih entiteta u inostranstvu; javne garancije za izvoz kojima upravlja Bpifrance Assurance Export u ime Francuske Vlade, mogu se dodjeljivati pojedinačno radi podrške strateškim prioritetnim projektima u Crnoj Gori, u skladu sa strategijom garancija francuskog izvoznog kredita i relevantnim zakonima i propisima, uključujući OECD aranžman;
- Državne i nedržavne zajmove (za finansiranje kompanija u većinskom vlasništvu Crne Gore ili lokalnih vlasti), tehničku pomoć za angažovanje međunarodnih eksperata, grantove i garancije koje pružaju članice AFD Grupe.

FASEP grantovi, direktni zajmovi iz francuskog budžeta i javne garancije podliježu odobrenju francuskog međuministarskog odbora, u skladu sa internim pravilima generalne direkcije za trezor (Ministarstvo finansija Francuske) i važećim OECD pravilima.

Finansiranje AFD Grupe mora biti odobreno odlukama tijela te Grupe (uključujući filijale) koje odlučuju na osnovu razvoja projekta i sopstvenih finansijskih i drugih kriterijuma.

Crna Gora može izabrati i druge oblike finansiranja prioritetnih projekata, zavisno od finansijskih uslova i budžetskih kapaciteta.

ČLAN 4 – MOBILIZACIJA SREDSTAVA

Mobilizacija FASEP granta zahtijeva potpisivanje Ugovora o grantu između Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore. Memorandum o razumijevanju se potpisuje između crnogorskog korisnika i francuskog pružaoca usluga. Ugovor o grantu zatim potpisuju francuski pružalac usluga i Bpifrance Assurance Export (Odsjek za institucionalne aktivnosti), koji postupa u ime i za račun francuske države.

Ako se strane dogovore o mobilizaciji direktnih zajmova iz francuskog budžeta ili bankarskih kredita garantovanih od strane Bpifrance Assurance Export, koji postupa u ime i za račun francuske države, zaključuju se posebni ugovori u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore.

Mobilizacija direktnog zajma iz budžeta zahtijeva potpisivanje finansijskog protokola između Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore. Potom se potpisuje ugovor o finansiranju između Bpifrance Assurance Export (Odsjek za institucionalne aktivnosti), koji postupa u ime i za račun francuske države, i Vlade Crne Gore.

Mobilizacija bankarskih kredita garantovanih od Bpifrance Assurance Export zahtijeva potpisivanje ugovora o kreditu između bankarskih institucija i zajmoprimca, koji definiše uslove korišćenja garantovanih kredita i uslove pozajmice, uključujući finansiranje premije rizika u skladu sa pravilima OECD aranžmana.

Posebni ugovori o finansiranju potpisuju se za mobilizaciju izvora finansiranja AFD Grupe, u zavisnosti od izvora.

Angažovanje međunarodnih tehničkih eksperata zahtijeva iskaz interesa domaće administracije upućen francuskom Ministarstvu finansija. Expertise France (tehnička agencija AFD Grupe) biće zadužena za mobilizaciju stručnjaka u Crnoj Gori.

ČLAN 5 – FINANSIJSKA PODRŠKA ODOBRENA U SKLADU SA OVIM SPORAZUMOM ZA PROJEKAT IZRADE, IZGRADNJE I OPREMANJA NOVOG UNIVERZITETSKOG KLINIČKOG CENTRA (UKC) U PODGORICI

Vlada Francuske Republike pruža Vladi Crne Gore finansijsku podršku za realizaciju projekta izrade projektne dokumentacije (uključujući idejno rješenje, glavni projekat i studiju izvodljivosti), izgradnje i opremanja novog UKC u Podgorici. Ovaj projekat je prioritetan za Vladu Crne Gore.

Pored FASEP finansiranja u obliku donacije od 1.000.000 EUR odobrenog 23. maja 2024. za finansiranje idejnog rješenja novog bolničkog centra, finansijska podrška iz prvog stava ovog člana uključuje:

- Direktni zajam iz francuskog budžeta;
- Bankarske zajmove garantovane od Bpifrance Assurance Export, koji djeluje u ime francuske države.

U skladu sa OECD aranžmanom, finansijska podrška može pokriti maksimum od 85% (osamdeset pet odsto) vrijednosti izvoznog ugovora.

Ova podrška se odnosi na finansiranje realizacije projekta pomenutog u prvom paragrafu ovog člana i mora se koristiti za:

- kupovinu francuske robe i usluga potrebnih za realizaciju Projekata identifikovanih u okviru ovog Sporazuma u Francuskoj, pod odgovornošću francuskih dobavljača;
- kupovina crnogorske ili strane robe i usluga potrebnih za realizaciju Projekata identifikovanih u okviru ovog Sporazuma do 50% (pedeset odsto) iznosa takve podrške, pri čemu je izvršenje ugovora u nadležnosti francuskih dobavljača, pod uslovom da francuska zvanična podrška za rashode vezane za nabavku crnogorske robe i usluga potrebnih za realizaciju Projekata identifikovanih ovim Sporazumom ne prelazi 50% (pedeset odsto) iznosa svakog izvoznog ugovora, kako je definisano OECD sporazumom.

Kupovina crnogorske robe i usluga iz stava 4 tačke 2 ovog člana biće izvršena uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore za svaki pojedinačni ugovor.

Imajući u vidu da će ovaj projekat biti finansiran od strane finansijskih institucija, kao i iz sredstava Francuske Republike i na osnovu ovog Sporazuma, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore, neće biti raspisivan tender za idejno arhitektonsko rješenje, jer je idejno arhitektonsko rješenje obuhvaćeno ovim Sporazumom.

ČLAN 6 – FINANSIJSKA PODRŠKA PREDLOŽENA ZA PROJEKTE MODERNIZACIJE ELEKTROENERGETSKOG SISTEMA U CRNOJ GORI

Vlada Francuske Republike i Vlada Crne Gore obavezuju se da istraže mogućnosti unapređenja elektroenergetske mreže — proizvodnje, prenosa i distribucije — a naročito proizvodnje obnovljivih izvora energije kao što su hidroelektrična energija, solarna energija, energija vjetra, hidroenergija, potencijalni razvoj novih izvora poput energije iz biomase, kao i razvoj kapaciteta za skladištenje. Prvo što treba da se razvije u okviru saradnje u ovoj oblasti, ali ne ograničavajući se na to, jeste hidroelektrana „Kruševo“. Vlada Francuske Republike može odobriti finansijsku podršku Vladi Crne Gore za realizaciju projekata u sektoru energetike, niskougledničkih tehnologija i integracije u regionalne transportne i energetske mreže. Takva finansijska podrška biće predmet dodatnih sporazuma, ukoliko bude potrebno.

ČLAN 7 – FINANSIJSKA PODRŠKA PREDLOŽENA ZA SARADNJU U SEKTORIMA DIGITALNIH TEHNOLOGIJA, VJEŠTAČKE INTELIGENCIJE I INOVACIJA U CRNOJ GORI

Vlada Francuske Republike i Vlada Crne Gore potvrđuju svoju želju za nastavkom saradnje u sektoru digitalnih tehnologija, vještačke inteligencije i sajber bezbjednosti kroz projekte usmjerene na jačanje ključnih infrastruktura, inicijative za obuke i angažovanje stručnjaka. Vlada Francuske Republike može odobriti finansijsku podršku Vladi Crne Gore za realizaciju projekata u ovim oblastima. Takva finansijska podrška biće predmet dodatnih sporazuma, ukoliko bude potrebno.

ČLAN 8 – FINANSIJSKA POMOĆ ZA PROJEKTE VEZANE ZA RAZVOJ ADMINISTRATIVNOG GRADA CRNE GORE

Vlada Francuske Republike i Vlada Crne Gore potvrđuju svoj zajednički interes za doprinos uspješnom završetku projekta Podgorički administrativni grad. Vlada Francuske Republike može odobriti finansijsku podršku Vladi Crne Gore za realizaciju projekata u ovim oblastima – projektovanje i izgradnja. Takva podrška biće predmet dodatnih sporazuma, ukoliko bude potrebno. Ovim Sporazumom se utvrđuje da su pravila, procedure i ugovorni uslovi za ugovore navedene u prvom stavu ovog člana, za operacije finansirane ili realizovane od strane AFD Grupe, ona koja su definisana direktivama o nabavci koje se primjenjuju na AFD Grupu ili druge aktere u slučaju zajedničkog finansiranja.

ČLAN 9 – FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE SAOBRAĆAJNE INFRASTRUKTURE

Vlada Francuske Republike i Vlada Crne Gore potvrđuju zajednički interes da doprinesu razvoju prioritarnih projekata saobraćajne infrastrukture u zemlji. Saradnja u ovoj oblasti se odnosi, između ostalog, na projektovanje i/ili izgradnju dionice ili dionica autoputa A1 Bar – Boljare i/ili dionice ili dionica autoputeva B1–B6. Uslovi saradnje i svaka finansijska podrška za realizaciju projekata u ovim oblastima biće razmatrani od strane obje strane. Takva podrška biće predmet dopunskih sporazuma, ukoliko bude potrebno.

ČLAN 10 – USLOVI I ODREDBE KOMERCIJALNIH UGOVORA

Realizacija projekata predviđenih ovim Sporazumom biće regulisana posebnim sporazumima koji se odnose na izvoz, isporuku robe i usluga ili građenje, koje pripremaju nadležna tijela, institucije i kompanije Strana, uz saglasnost javnopravnih organa obje države i u skladu sa važećim zakonodavstvom Strana.

Ovim Sporazumom se utvrđuje procedura nabavke za ugovore iz prvog stava ovog člana, u skladu sa članom 13, stav 1, tačka 2 Zakona o javnim nabavkama Crne Gore, tako što Vlada Francuske Republike dostavlja Vladi Crne Gore listu odabranih i kvalifikovanih francuskih dobavljača koji su izrazili interes za realizaciju projekta, na osnovu liste zahtjeva i kriterijuma koje je Crna Gora dostavila, a koje potencijalni kandidati – dobavljači i izvođači moraju ispuniti.

Strane direktno pregovaraju o izboru francuskog dobavljača ili glavnog izvođača, kojeg Vlada Crne Gore odobrava na osnovu liste iz prethodnog stava. Ti pregovori rezultiraće potpisivanjem komercijalnih ugovora.

Finansijska podrška za realizaciju navedenih ugovora obezbjeđuje se putem finansijskih instrumenata navedenih u članu 3 ovog Sporazuma ili putem drugog finansijskog instrumenta prihvatljivog za Crnu Goru.

Ovim Sporazumom se utvrđuje da će pravila i procedure za ugovore iz prvog stava ovog člana, u slučaju operacija koje finansira ili sprovodi AFD Grupa, kao i uslovi tih ugovora, biti regulisani pravilima nabavki koje se primjenjuju na AFD Grupu ili druge učesnike u slučaju zajedničkog finansiranja.

ČLAN 11 – USLOVI ZA POTPISIVANJE KOMERCIJALNIH UGOVORA

Komercijalni ugovori iz člana 8 ovog Sporazuma podliježu sljedećim uslovima:

Da ugovor bude u skladu sa preporukama iz prethodne procjene projekta koji odgovara navedenom ugovoru i da je :

- (i) potvrđen od strane Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore u pogledu sadržaja, uključenih usluga i pripadajućih cijena;
- (ii) provjereno da projekat ispunjava odredbe OECD sporazuma;
- (iii) utvrđeno da nema dospjelih i neizmirenih obaveza Vlade Crne Gore prema sporazumima o konsolidaciji dugova Pariškog kluba, francuskim državnim zajmovima i zajmovima Francuske razvojne agencije;
- (iv) dostupan pregled izvještaja o dospjelim i neizmirenim iznosima po bankarskim kreditima garantovanim od strane Francuske države, datim Vladi Crne Gore, njenom javnom sektoru ili uz garanciju Vlade Crne Gore;
- (v) obezbjeđeno poštovanje obaveza preuzetih članom 15 ovog Sporazuma.

ČLAN 12 – VALUTA RAČUNA I PLAĆANJA

Valuta računa i plaćanja za finansijsku podršku koja se pruža je euro.

ČLAN 13 – ROKOVI ZA FINANSIJSKU PODRŠKU

Da bi se koristili direktni zajmovi iz Budžeta definisani u članu 5 ovog Sporazuma, rokovi za naplatu ugovora i podizanje sredstava određuju se sporazumno između Strana u svakom finansijskom protokolu koji se odnosi na projekat koji se finansira.

Ovi rokovi se mogu produžiti samo u slučaju izuzetnih okolnosti, uz obostrani dogovor putem razmjene pisama između Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore.

ČLAN 14 – POREZI

Finansijska podrška odobrena na osnovu člana 5 ovog Sporazuma ne može se koristiti za plaćanje PDV-a ili carinskih dažbina u Crnoj Gori. Ukoliko se primjenjuju drugi porezi, isti padaju na teret crnogorskog kupca.

Način oslobađanja od PDV-a i carinskih dažbina, kako je navedeno u stavu 1 ovog člana, reguliše se u skladu sa važećim zakonodavstvom Crne Gore.

Poreska oslobađanja od PDV-a, na koju se odnosi stav 1 ovog člana, primijenjivaće se isključivo na glavnog/glavne izvođača/e koji su direktno ugovoreni od strane korisnika. U slučajevima kada su angažovani podizvođači, oni će obračunavati PDV u skladu sa opštim pravilima o PDV-u, a glavni izvođač snosiće troškove PDV-a iz sopstvenih sredstava.

Povraćaj glavnice i plaćanje kamata, provizija, troškova i drugih naknada vezanih za kreditna sredstva oslobođeni su svih poreza i taksi u Crnoj Gori, dok se svi ostali porezi, takse, carine ili druge poreske obaveze plaćaju u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore.

Ovaj Sporazum ne utiče na odredbe Sporazuma potpisanog 28. marta 1974. godine između Vlade Francuske Republike i Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u vezi sa porezima na dohodak, koje su ponovljene u Sporazumu potpisanom 26. marta 2003. godine između Vlade Francuske Republike i Savjeta ministara Srbije i Crne Gore o sukcesiji u vezi sa bilateralnim ugovorima zaključenim između Francuske i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, kao i Odluci o objavljivanju Sporazuma između Francuske Republike i Crne Gore o regulisanju bilateralnih ugovornih odnosa, objavljenog u Službenom listu Crne Gore br. 17/2011.

ČLAN 15 – OBAVEZE U BORBI PROTIV KORUPCIJE

Strane ugovora obuhvaćenih ovim Sporazumom ne smiju direktno ili indirektno, u svoju korist ili korist trećih lica, ponuditi, dati, tražiti, prihvatiti ili im biti obećana bilo kakva nedozvoljena pogodnost, novčana ili druge prirode, koja predstavlja ili može predstavljati nezakonitu ili koruptivnu praksu.

Vlada Francuske Republike i Vlada Crne Gore se obavezuju da će osigurati da projekti obuhvaćeni ovim Sporazumom ne budu povod za koruptivne radnje. Obavezuju se da će jedna drugu informisati čim budu saznali za informacije koje mogu izazvati sumnje i preduzeti neophodne mjere za otklanjanje takve situacije, u dozvoljenom roku i na zadovoljstvo Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore.

U slučaju nepoštovanja ovih obaveza, Vlada Francuske Republike zadržava pravo, zavisno od onoga što smatra najprikladnijim, da odbije priznavanje ugovora i/ili da obustavi isplate trezorskih zajmova dodijeljenih Vladi Crne Gore i/ili da zahtijeva prijevremeni povrat cijelog ili dijela budžetskih zajmova dodijeljenih Vladi Crne Gore.

ČLAN 16 – OBAVEZE U POGLEDU DRUŠTVENE I EKOLOŠKE ODGOVORNOSTI

Radi promocije održivog razvoja, strane su saglasne da je neophodno podsticati poštovanje ekoloških i društvenih standarda kao i relevantnih međunarodnih standarda, uključujući međunarodne konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO), međunarodne konvencije Ujedinjenih nacija (UNO) o klimatskim promjenama, biodiverzitetu i životnoj sredini, te standarde Svjetske banke, uključujući standarde učinka Međunarodne finansijske korporacije.

ČLAN 17 – PROCJENA PROJEKATA

Vlada Francuske Republike može, o svom trošku, angažovati ekonomsku, finansijsku i računovodstvenu procjenu projekata koji se realizuju na osnovu ovog Sporazuma. Vlada Crne Gore može učestvovati u toj procjeni prema dogovoru koji će biti definisan, kako bi direktno imala koristi od rezultata studije. Vlada Crne Gore se obavezuje da primi misije za procjenu koje šalje Vlada Francuske Republike i da im omogući pristup informacijama koje se odnose na projekat.

Projekti koje finansira AFD Grupa procjenjuju se u skladu sa njihovim specifičnim procedurama, usklađeno sa uslovima ugovora o finansiranju. Te procjene se obavljaju u bliskoj saradnji sa nadležnim organima Vlade Crne Gore.

ČLAN 18 – STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan prijema posljednje informacije kojom se strane međusobno obavještavaju, putem diplomatskih kanala, o završetku svojih nacionalnih procedura vezanih za stupanje na snagu ovog Sporazuma.

ČLAN 19 – IDENTIFIKACIJA DODATNIH PROJEKATA

Prioritetni strateški projekti koji mogu imati koristi od finansijske podrške Vlade Francuske Republike, a koji budu identifikovani nakon potpisivanja ovog Sporazuma, mogu se dodati ovom Sporazumu kroz aneks, nakon konsultacija i obostranog pisanog dogovora Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore.

ČLAN 20 – IZMJENA SPORAZUMA UKLJUČUJUĆI IZMJENU IZNOSA FINANSIJSKE PODRŠKE

Ovaj Sporazum može se mijenjati uz obostrani pisani dogovor Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore, a iznosi finansijske pomoći predviđeni ovim Sporazumom mogu se mijenjati i nakon njegovog potpisivanja. Takve izmjene čine sastavni dio Sporazuma.

ČLAN 21 – RJEŠAVANJE SPOROVA

Svaki spor koji se odnosi na tumačenje ili sprovođenje ovog Sporazuma rješavaće se konsultacijama ili pregovorima između Vlade Francuske Republike i Vlade Crne Gore.

U POTVRDU NAVEDENOG, ovlašćeni predstavnici dvije Vlade potpisali su ovaj Sporazum.

U dana

Sastavljeno u tri istovjetna primjerka, na francuskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi podjednako autentični.

Za Vladu
Francuske Republike

(navesti ime i funkciju potpisnika)

Za Vladu
Crne Gore

(navesti ime i funkciju potpisnika)

Draft

AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE FRENCH REPUBLIC

AND

THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO

FOR IMPLEMENTATION OF PRIORITY PROJECTS

IN MONTENEGRO

The Government of the French Republic and the Government of Montenegro (hereinafter referred to as 'the Parties'),

Desiring to strengthen the ties of friendship and cooperation which unite them,

Desiring to develop a new framework for strategic cooperation favouring trade and the economic development of Montenegro,

Recalling their commitment to the fight against corruption in international business transactions and to compliance with due respect to the standards defined by the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in international business transactions,

In accordance with environmental and social standards and relevant international standards, including international conventions of the International Labour Organisation (ILO) and the international conventions of the United Nations on climate change, biodiversity and the environment, and World Bank standards,

Acting on a basis of equality and mutual benefit,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1 - SUBJECT OF THIS AGREEMENT

The Parties shall initiate cooperation actions with the aim of identifying strategic priority projects for the development of Montenegro in areas such as major infrastructure and energy projects. The Parties shall develop these strategic priority projects in such a way as to foster the sustainable promotion of local Montenegrin industry and to facilitate technology transfer as well as the professional development of skilled and unskilled labour.

To this end, the Parties shall share relevant information on these projects and identify attractive financing to support their implementation, in compliance with sustainable financing standards, in particular the United Nations Principles for Responsible Investment and the G20 Principles for High Quality Infrastructure Investment.

ARTICLE 2 - PRIORITY FORMS OF COOPERATION

The parties shall cooperate on the implementation of certain projects or parts of projects in Montenegro, which shall be:

- Design project (including initial design, preliminary design, project studies and execution studies), construction and equipping of a new university hospital (CHU) in Podgorica ;
- Other potential healthcare projects on which the parties shall agree ;
- Development and modernising of the electricity network - production, transmission and distribution – in particular through the development of renewable energy sources such as

hydroelectricity, solar energy and wind power, and the potential development of new sources such as energy from biomass, as well as storage facilities ;

- Supporting digital transformation by improving infrastructures, particularly in the artificial intelligence sector, and strengthening digital e-government tools, including cybersecurity and cyber-resilience. ;
- Construction of sections of the A1 Bar - Boljare highway and sections of the BI-B6 highways ;
- Design and construction of the administrative city (seat of the Montenegrin government) and other public institutions on the basis of the spatial document - central business district ;

Cooperation under this Agreement shall take the form of :

- development and preparation of the above studies and projects ;
- acquisition and/or purchase of machinery, equipment and materials and provision of the necessary services for the construction and maintenance of the said projects ;
- other forms of cooperation in the field of priority infrastructure projects, proposed by one of the parties.

The activities provided in this Agreement shall be carried out through the conclusion of agreements, conventions, programmes or projects to be prepared by the competent authorities and institutions and commercial companies of the Parties which are expected to establish work programmes and procedures relating to the mobilisation of assistance and to settle other matters of mutual interest, with the approval of the respective authorities of the two countries, in accordance with the national legislation in Montenegro.

The Parties agree that French and Montenegrin companies will participate in the implementation of the above-mentioned projects according to modalities to be defined between the Parties.

ARTICLE 3 - FINANCIAL SUPPORT

The Government of the French Republic confirms its interest in supporting priority strategic projects in Montenegro and in considering the use of its financing instruments.

French Agency for Development (AFD) Group, which includes AFD, Proparco and Expertise France, is also ready to provide the Government of Montenegro projects with a financing offer, integrating transitions towards sustainable development trajectories, in line with the Paris Climate Agreement and EU convergence.

The sources of funding available to the French side include, but are not limited to, those listed below :

- Grants from the Private Sector Study and Assistance Fund (hereinafter referred to as 'FASEP grants') shall be used by French companies to carry out feasibility studies and pilot projects for Montenegrin public bodies;
- Direct loans from the Treasury, which are sovereign loans governed by the rules of the OECD Arrangement on Officially Supported Export Credits (hereinafter 'the OECD Arrangement');
- Financing the implementation of strategic priority projects carried out by French companies for the benefit of public entities in foreign countries; **Public export guarantees**, managed by **Bpifrance**

Assurance Export on behalf of the French government, can be granted **on a case-by-case basis** to support **strategic priority projects** in Montenegro. This support aligns with **France's export credit guarantee strategy** and complies with relevant laws and regulations, including the **OECD Arrangement**;

- Sovereign loans, non-sovereign loans (for the financing of companies majority-owned by Montenegro or local authorities), technical assistance funds for international experts' mobilization, grants and guarantees provided by members of the AFD Group.

FASEP grants, direct loans from the French Treasury and public guarantees are subject to approval by a French inter-ministerial committee, in accordance with the internal policies of the French Treasury and the applicable OECD rules.

AFD Group financing must be approved by the AFD Group's decision-making bodies (including subsidiaries), which decide on the basis of the project's developmental interest and the Group's own financial and other considerations.

Montenegro may also choose another form of financing for the priority projects mentioned, depending on financial conditions and budgetary capacities.

ARTICLE 4 - MOBILIZATION OF FUNDS

The mobilization of a FASEP grant must give rise to the signature of a Grant Agreement between the Government of the French Republic and the Government of Montenegro. A memorandum of understanding shall be signed between the Montenegrin beneficiary and the French service provider. A grant agreement is then signed between the French service provider and Bpifrance Assurance Export (Institutional Activities Department), acting in the name and on behalf of the French State.

If the parties agree on the mobilisation of direct loans from the French Treasury or bank credits guaranteed by Bpifrance Assurance Export acting in the name and on behalf of the French State, specific agreements will be concluded in accordance with the legal provisions applicable in Montenegro.

The mobilisation of a direct loan from the Treasury gives rise to the signature of a financial protocol between the Government of the French Republic and the Government of Montenegro. A financing agreement is then signed between Bpifrance Assurance Export (Institutional Activities Department), acting in the name and on behalf of the French State, and the Government of Montenegro.

The mobilisation of bank credits guaranteed by Bpifrance Assurance Export requires the signature of a credit agreement between the banking institutions and the borrower. This agreement must define the terms and conditions for the use of the guaranteed bank credits, as well as the related loan conditions, including the conditions for financing the risk premium in compliance with the OECD Arrangement rules.

Specific financing agreements are signed to mobilise AFD Group financing sources, depending on the financing source concerned.

The deployment of international technical experts requires an expression of interest from the host administration addressed to the French Ministry of Finance. Expertise France (AFD Group's technical cooperation agency) will be responsible for mobilizing expertise in Montenegro.

ARTICLE 5 - FINANCIAL ASSISTANCE GRANTED UNDER THIS AGREEMENT FOR THE PROJECT TO DESIGN, BUILD AND EQUIP THE NEW UNIVERSITY HOSPITAL (CHU) IN PODGORICA

The Government of the French Republic shall provide the Government of Montenegro with financial assistance for the execution of the project for the design (including initial design, preliminary design, project studies and execution studies), construction and equipping of the new University Hospital (CHU) in Podgorica. This project is a priority for the Government of Montenegro.

In addition to FASEP financing in the form of a donation of EUR 1 000 000 granted on 23 May 2024 to finance the preliminary design studies for the new hospital centre, the financial assistance referred to in the first paragraph of this article includes :

- A direct loan from the French Treasury;
- Bank loans guaranteed by Bpifrance Assurance Export, acting in the name and on behalf of the French State;

In accordance with the OECD Arrangement, financial assistance represents a maximum of 85% (eighty-five per cent) of the value of the export contract.

This assistance finances the implementation of the project mentioned in the first paragraph of this article, and must be used to finance :

- purchasing French goods and services needed for the implementation of Projects identified under this Agreement in France, under the responsibility of French suppliers ;
- the purchase of Montenegrin or foreign goods and services needed for the implementation of Projects identified under this Agreement up to 50 % (fifty per cent) of the amount of such assistance, the performance of the contracts being the responsibility of the French suppliers and provided that the French official support provided for expenditure relating to the purchase of Montenegrin goods and services needed for the implementation of Projects identified under this Agreement does not exceed 50% (fifty per cent) of the amount of each export contract as defined in the OECD Arrangement.

The purchase of Montenegrin goods and services from paragraph 4 indent 2 of this article will be carried out with the prior approval of the Government of Montenegro for each individual contract.

Bearing in mind that this project shall be financed from financial institutions as well as from the funds of the Republic of France and on the basis of this Agreement, in accordance with the national legislation of Montenegro, the tender for the conceptual architectural solution will not be conducted, as the conceptual architectural solution is part of this Agreement.

ARTICLE 6 - FINANCIAL ASSISTANCE PROPOSED FOR PROJECTS TO DEVELOP AND MODERNISE THE ELECTRICITY SYSTEM IN MONTENEGRO

The Government of the French Republic and the Government of Montenegro undertake to explore the possibilities of improving the electricity network - production, transmission and distribution - and in particular the production of renewable energies such as hydroelectricity, solar energy, wind energy, hydropower, the potential development of new sources such as energy from biomass as well as the

development of storage capacities. First to be developed in context of cooperation in this field, but not limited to, is hydroelectric power plant "Kruševo". The Government of the French Republic may grant financial assistance to the Government of Montenegro for the implementation of projects in the energy sector, low-carbon technologies and integration into regional transport and energy networks. Such financial assistance will be the subject of supplementary agreements if necessary.

ARTICLE 7 - FINANCIAL SUPPORT PROPOSED FOR COOPERATION IN THE DIGITAL, ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND INNOVATION SECTORS IN MONTENEGRO

The Government of the French Republic and the Government of Montenegro confirm their desire to continue their cooperation in the digital sector, artificial intelligence and cybersecurity through projects designed to strengthen essential infrastructures, training initiatives and the provision of experts. The Government of the French Republic may grant financial assistance to the Government of Montenegro for the implementation of projects in these areas. Such financial assistance will be the subject of supplementary agreements if necessary.

ARTICLE 8 - FINANCIAL ASSISTANCE FOR PROJECTS LINKED TO THE DEVELOPMENT OF THE ADMINISTRATIVE CITY OF MONTENEGRO

The Government of the French Republic and the Government of Montenegro confirm their common interest in contributing to the successful completion of the Podgorica administrative city project. The Government of the French Republic may grant financial aid to the Government of the Republic of Montenegro for the implementation of projects in these areas – design and construction. Such assistance will be the subject of supplementary agreements, if necessary.

This Agreement determines that the rules, procedures and contractual terms for the contracts referred to in the first paragraph of this Article are, for operations financed or implemented by the AFD Group, those defined by the procurement directives applicable to the AFD Group or to other stakeholders in the event of co-financing.

ARTICLE 9 - FINANCIAL ASSISTANCE FOR ROAD INFRASTRUCTURE PROJECTS

The Government of the French Republic and the Government of Montenegro confirm their common interest in contributing to the development of priority road infrastructure projects for the country. Cooperation in this area refers to namely, but not limited to the design and/or construction of section(s) of the A1 Bar – Boljare highway and/or section(s) of the B1-B6 highways. The terms of cooperation and any financial assistance for the implementation of projects in these areas will be studied by both parties. Such assistance will be the subject of supplementary agreements if necessary.

ARTICLE 10 - TERMS AND CONDITIONS OF COMMERCIAL CONTRACTS

The implementation and realisation of the projects provided for in this Agreement shall be governed by specific agreements relating to the export, supply of goods and services or construction,

prepared by the competent authorities and institutions and companies of the parties, with the approval of the public authorities of both countries and in accordance with the respective legislation of the parties.

This Agreement determines the procurement procedure for the implementation and realisation of the projects provided for in this Agreement referred to in the first paragraph of this Article, in accordance with Article 13, paragraph 1, subparagraph 2 of the Law on Public Procurement of the Government of Montenegro, so that the Government of the French Republic submits to the Government of Montenegro a list of selected and qualified French suppliers who have expressed their interest in carrying out the project, based on the list of requests and criteria submitted by Montenegro to be met by possible candidates suppliers and contractors.

The parties directly negotiate the choice of the French supplier or the prime contractor, which will be approved by the Government of Montenegro based on the list mentioned in the previous paragraph. These negotiations will result in the signature of commercial contracts.

Financial assistance for the implementation of the said contracts shall be provided by the financing instruments mentioned in Article 3 of this Agreement or by another financing instrument acceptable to Montenegro.

This Agreement determines that the rules and procedures for the contracts referred to in the first paragraph of this Article, which are for operations financed or implemented by the AFD Group, and the terms and conditions of the contracts will be governed by the procurement guidelines applicable to the AFD Group or to other stakeholders in the event of co-financing.

ARTICLE 11 - CONDITIONS FOR SIGNING COMMERCIAL CONTRACTS

The commercial contracts referred to in Article 8 of this Agreement are subject to the following: that the contract complies with the recommendations made in the prior assessment of the project corresponding to the said contract and that it has been validated by:

- (i) the Government of the French Republic and by Government of Montenegro of its content, the services included and the related prices;
- (ii) verifying that the project complies with the provisions of the OECD Arrangement;
- (iii) the absence of amounts due and not settled on time by the Government of Montenegro under Paris Club debt consolidation agreements, French government loans and loans from the French Development Agency;
- (iv) the examination of the statement of amounts due and outstanding on due date in respect of bank credits guaranteed by the French State granted to the Government of Montenegro, to its public sector or with the guarantee of the Government of Montenegro;
- (v) compliance with the undertakings given in Article 15 of this Agreement.

ARTICLE 12 - CURRENCY OF ACCOUNT AND PAYMENT

The currency of account and of payment for financial assistance granted is the euro.

ARTICLE 13 - DEADLINES FOR FINANCIAL SUPPORT

In order to benefit from the direct Treasury loans defined in Article 5 of this Agreement, the deadlines for charging the contracts and drawing the amounts are specified in agreement between the Parties by each financial protocol relating to the project which is the subject of the financing.

These dates may only be extended in the event of exceptional circumstances after mutual agreement through an exchange of letters between the Government of the French Republic and the Government of Montenegro.

ARTICLE 14 – TAXES

The financial contributions granted under Article 5 of this Agreement may not be used to pay VAT or customs duties in Montenegro. If other fees apply, these shall be borne by Montenegrin purchaser.

The manner of exemption from VAT and customs duties referred to in paragraph 1 of this Article shall be regulated by applicable Montenegrin legislation.

The VAT exemption referred to in paragraph 1 of this Article shall apply exclusively to main contractor(s) who are directly contracted by the beneficiary. In cases where subcontractors are engaged, they shall apply VAT in accordance with the general VAT rules, and the main contractor shall bear the VAT cost from its own funds.

Repayment of principal and payment of interest, commissions, costs and other fees related to credit funds are exempt from all taxes and fees in Montenegro, and all other taxes, fees, customs duties or other tax duties are paid in accordance with the legislation of Montenegro.

This Agreement shall not affect the provisions of the Arrangement signed on 28 March 1974 between the Government of the French Republic and the Government of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia for the avoidance of double taxation with respect to taxes on income, reiterated in the Agreement signed on 26 March 2003 between the Government of the French Republic and the Council of Ministers of Serbia and Montenegro on succession in respect of bilateral treaties concluded between France and the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, and the Decision on the publication of the Agreement between the French Republic and Montenegro on the regulation of bilateral contractual relations, published in the Official Gazette of Montenegro no. 17/2011.

ARTICLE 15 - COMMITMENTS IN THE FIGHT AGAINST CORRUPTION

The parties to the contracts covered by this Agreement may not offer or give to a third party, request, accept or be promised, directly or indirectly, for their benefit or that of another party, any undue advantage, pecuniary or otherwise, which constitutes or may constitute an illegal or corrupt practice.

The Government of the French Republic and the Government of Montenegro undertake to ensure that the projects covered by this Agreement do not give rise to acts of corruption. They undertake to inform each other as soon as they become aware of information giving rise to suspicions, and to take the necessary measures to remedy the situation, within the time allowed and to the satisfaction of the Government of the French Republic and Government of Montenegro.

In the event of non-compliance with these undertakings, the Government of the French Republic reserves the right, depending on what it deems most relevant, to refuse the imputation of a contract and/or to suspend disbursements of Treasury loans granted to the Government of Montenegro and/or to require early repayment of all or part of the Treasury loans granted to the Government of Montenegro.

ARTICLE 16 - COMMITMENTS TO SOCIAL AND ENVIRONMENTAL RESPONSIBILITY

In order to promote sustainable development, the parties agree that it is necessary to encourage compliance with environmental and social standards and relevant international standards, including the international conventions of the International Labour Organisation (ILO) and the international conventions of the United Nations Organisation (UNO) on climate change, biodiversity and the environment and World Bank standards, including the performance standards of the International Finance Corporation.

ARTICLE 17 - PROJECT ASSESSMENT

The Government of the French Republic may commission, at its own expense, an economic, financial and accounting evaluation of the projects implemented in application of this Agreement. The Government of Montenegro may participate in this evaluation, according to arrangements to be defined, in order to benefit directly from the results of the study. The Government of Montenegro undertakes to receive the evaluation missions sent by the Government of the French Republic and to facilitate their access to information concerning the project.

Projects financed by AFD Group are evaluated according to its specific procedures, in line with the terms of the financing agreements. These evaluations are carried out in close collaboration with the competent authorities of the Government of Montenegro.

ARTICLE 18 – EFFECTIVE DATE

This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last information by which the Parties inform each other, through diplomatic channels, of the completion of their respective national procedures relating to the entry into force of this Agreement.

ARTICLE 19 – IDENTIFICATION OF ADDITIONAL PROJECTS

Priority strategic projects that may benefit from financial assistance from the Government of the French Republic, identified after the signing of this Agreement, may be added to this Agreement by amendment, after consultation and mutual written agreement between the Government of the French Republic and the Government of Montenegro.

ARTICLE 20 – AMENDMENT TO THE AGREEMENT INCLUDING THE MODIFICATION OF AMOUNTS OF FINANCING SUPPORT

This Agreement may be amended by mutual written agreement between the Government of the French Republic and the Government of Montenegro, and the amounts of financial assistance provided in this Agreement may be modified after its signature. Such amendments shall form an integral part of the Agreement.

ARTICLE 21 – DISPUTE SETTLEMENT

Any dispute relating to the interpretation or implementation of this Agreement shall be settled through consultations or negotiations between the Government of the French Republic and the Government of Montenegro.

IN WITNESS WHEREOF, the representatives of the two Governments, duly authorized thereto, have signed this Agreement.

Inon.....

Done in three originals, in the French, Montenegrin and English languages, all texts being equally authentic.

For the Government
of the French Republic

For the Government
of Montenegro

(specify the name and capacity of the signatory)

(specify the name and capacity of the signatory)

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

1. Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj _____ juna 2025. godine, utvrdila je Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma o realizaciji prioritetnih projekata u Crnoj Gori između Vlade Crne Gore i Francuske Republike.
2. Zadužuje se Ministarstvo javnih radova da, nakon izvršenih pregovora, Vladi dostavi izvještaj o završenim pregovorima sa usaglašenim tekstom Sporazuma.